

คุณธรรมที่จะช่วยให้สังคมเข้มแข็งและก้าวหน้า : ศึกษากรณีทัศนคติของนักคิดในสังคมไทย (THE VIRTUES THAT CONTRIBUTE TO A STRONG AND FLOURISHING SOCIETY : A CASE STUDY OF THE THINKERS VIEWS IN THAI SOCIETY)

ผู้แต่ง เรื่องจินตนาถ 4236588 SHES / M

ศศ.ม. (จริยศาสตร์ศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : วรวิภา ชินวรรโณ, M.A., Ph.D., สุมนา ตั้งคณะสิงห์, M.A., Ph.D., ปกรณ์ สิงห์สุริยา, Ph.D.

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบความคิดเกี่ยวกับคุณธรรม เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งและก้าวหน้าของสังคม เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคุณธรรมและความเข้มแข็งก้าวหน้าของสังคม และเพื่อศึกษาทัศนะของนักคิดในสังคมไทยในเรื่องคุณธรรมที่จะสร้างสังคมไทยให้เข้มแข็งและก้าวหน้า โดยทำการสัมภาษณ์ระดับลึกกับนักคิดในสังคมไทยจำนวน 7 ท่าน

ผลการวิจัย พบว่า 1) อริสโตเติลแบ่งคุณธรรมออกเป็นสองประเภท กล่าวคือ คุณธรรมทางปัญญาและคุณธรรมทางจริยธรรม คุณธรรมทางปัญญาเป็นการเข้าใจความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติของสรรพสิ่งในจักรวาลและธรรมชาติของมนุษย์ คุณธรรมทางปัญญาเป็นผลมาจากการอบรมสั่งสอนและการไตร่ตรองทางปรัชญา ส่วนคุณธรรมทางจริยธรรมเป็นผลมาจากลักษณะนิสัย คุณธรรมทางจริยธรรมเป็นสิ่งที่ไม่ได้มีอยู่ก่อนแต่ผลมาจากการฝึกฝนจนเป็นนิสัย 2) จากการศึกษาวิจัยพบว่าสังคมเข้มแข็งคือสังคมที่มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มของพลเมืองในสังคมซึ่งสังคมในที่มีรวมถึงภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนด้วย และการรวมตัวนี้เป็นไปเพื่อการแก้ปัญหาบางอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในลักษณะของความเป็นหุ้นส่วนกัน มีความสามัคคีและเอื้ออาทรต่อกัน และจากการศึกษาวิจัยพบอีกด้วยว่ามีปัจจัยสำคัญ 7 ประการด้วยกันที่จะช่วยสร้างสังคมเข้มแข็งและก้าวหน้า กล่าวคือ 1) โครงสร้างทางสังคมต้องเป็นแนวนอน 2) ระบบเศรษฐกิจควรเป็นระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง 3) ต้องมีค่านิยมจากศาสนธรรม 4) ต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อชีวิต 5) ต้องสร้างกลุ่มผู้นำตามธรรมชาติ 6) ระบบความสัมพันธ์เชิงสังคมต้องแน่นแฟ้น 7) ต้องสร้างกลไกที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ในชุมชนและสังคม 3) ผลการวิจัยพบว่าคุณธรรมของอริสโตเติลสัมพันธ์กับสังคมเข้มแข็งก็คือว่าถ้าคนในสังคมทุกคนเป็นคนที่มีคุณธรรมสังคมก็จะเข้มแข็งตามไปด้วย แต่ถ้าคนในสังคมไม่มีคุณธรรมก็จะทำให้สังคมอ่อนแอและจะเป็นรากเหง้าของปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาสังคมและปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของอริสโตเติลยังช่วยเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมด้วย 4) จากการศึกษาสัมภาษณ์นักคิดทั้ง 7 ท่านเกี่ยวกับประเด็นที่ว่า คุณธรรมอะไรบ้างที่จะช่วยสร้างสังคมไทยให้เข้มแข็งและก้าวหน้า พบว่ามีคุณธรรม 9 ข้อด้วยกันที่นักคิดในสังคมไทย คิดว่าคุณธรรมเหล่านี้จะสามารถช่วยสร้างสังคมไทยให้เข้มแข็งและก้าวหน้าได้ คุณธรรมทั้ง 9 ประการ ประกอบไปด้วย 1.ความซื่อสัตย์ 2.ความเอื้ออาทร 3.ความเป็นคนมีจิตสาธารณะ 4.ความกตัญญู 5.ความไว้วางใจผู้อื่น 6.การทำคนให้เป็นตัวอย่าง 7.ความกล้าที่จะเห็นแย้ง 8.ความรู้เท่าทันระบบทุนนิยม 9.การยึดถือความจริงเป็นพื้นฐาน

งานวิจัยนี้เสนอแนะว่า ควรมีการศึกษาวิจัยว่าคุณธรรมที่จะช่วยสร้างสังคมที่เข้มแข็งและก้าวหน้าตามพระศะของประชาชน โดยทั่วไปนอกจากนักคิดในสังคมไทยมีอะไรบ้าง และควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประเด็นเรื่องคุณธรรมที่จะช่วยสร้างสังคมที่เข้มแข็งและก้าวหน้าตามทัศนะของนักคิดในสังคมไทยกับนักคิดชาวต่างประเทศว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรด้วย

คำสำคัญ : คุณธรรม / สังคมเข้มแข็ง

THE VIRTUES THAT CONTRIBUTE TO A STRONG AND FLOURISING SOCIETY : A CASE STUDY OF THE THINKERS' VIEWS IN THAI SOCIETY

VATTAKORN RUANGJINDAVALAI 4236588 SHES/M

M.A. (ETHICAL STUDIES)

THESIS ADVISORS : WARIYA CHINWANNO, M.A., Ph.D., SUMMANA TANGKANASING, M.A., Ph.D, PAKORN SINGSURIYA, Ph.D.

ABSTRACT

This research is qualitative research, which is divided into two parts : documentary and field researches. The objectives of this research are to study the concept of virtues, the concept of a strong and flourishing society, the relationship between virtue and a strong and flourishing society, and the virtues that contribute to a strong and flourishing society.

The results of the study, related to the first objective, show that Aristotle divided the virtues of the soul and said that some were virtues of character and others of intellect. The moral virtues are a state of character concerned with the choice lying between two extrem, this being determined by a rational principle, where the mean of practical wisdom would determine choices. The intellectual virtues were investigated, that is, the virtues which accompany the proper exercise of reason in its various functions. The primary tasks of intellect are first, to give us knowledge of invariable and fixed principles and, second, to provide a rational guide for action in daily life.

The results of the study, related to the second objective, are that a strong society means an assembly of citizens who have civic consciousness based on common awareness of the social problems. It consists of the public sector, the private sector, and the civic sector. All of them solve problems by community spirit, generosity etc. within the civic network.

The results of the study, related to the third objective, are that Aristotle's concept of virtue is related to a strong society. That is to say, society will be strong and flourishing if and only if the people in society have virtues such as self-discipline, moral courage, public mindedness, and generosity, etc.. If people lack these virtues, a strong society will be impossible, because strong society must have virtues as its foundation.

The results of the study, related to the fourth objective, are that most thinkers believe that there are nine virtues that contribute to a strong society. They are as follows : 1) honesty, 2) generosity, 3) public mindedness, 4) gratefulness, 5) trust, 6) being a good model citizen, 7) courage to express different opinions, 8) not falling victim to capitalism, 9) faithfulness to truth.

It is suggested that there should be a study that integrates both quantitative and qualitative methods on the same issue from the perspective of Thai society. Moreover, there should also be a study that intensively compares moral virtues contributing to "strong society" from the perspectives of Thai and foreign thinkers or experts.

KEY WORDS : VIRTUES / CIVIL SOCIETY / STRONG SOCIETY

111 P. ISBN 974-04-4191-2